

14.3.2018

Sisäministeriölle

Lausunto rahankeräyslakityöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi

Viite: SMDno-2016-995

Uudistuksen keskeiset ehdotukset

Rahankeräyslakityöryhmä ehdottaa, että voimassa oleva rahankeräyslaki kumottaisiin ja säädettäisiin uusi rahankeräyslaki. Uudella lailla kolmannen sektorin yleishyödyllistä varainhankintaa tuettaisiin sujuvoittamalla nykyistä lupamenettelyä tuntuvasti ja korvaamalla määräaikainen rahankeräyslaki toistaiseksi voimassa olevilla luvalla. Luvanvaraisen rahankeräyksen rinnalla laissa säädettäisiin ilmoituksenvaraisesta pienkeräyksestä. Jatkuvaa ja usein toistuvaa rahankeräystoimintaa harjoittavat yleishyödylliset järjestöt olisivat joustavan lupamenettelyn piirissä. Pienkeräyksillä voitaisiin hankkia kansalaisrahoitusta kertaluonteisiin yhteisöllisiin hankkeisiin. Toimivalta rahankeräysasioissa olisi edelleen jaettu Poliisihallituksen ja poliisilaitosten kesken. Poliisihallitukselle säädettäisiin uudella lailla toimivalta myöntää toistaiseksi voimassa oleva rahankeräyslupa. Poliisilaitokset käsitelisivät pienkeräyksiä koskevat ilmoitukset. Poliisihallitukselle ja poliisilaitoksille säädettäisiin toimivalta valvoa keräyksiä ja annettaisiin asianmukaiset toimivaltuudet ennaltaehkäistä ja puuttua mahdollisiin epärehellisiin ja lainvastaisiin keräyksiin.

Vanhempainliiton huomiot rahankeräyslakityöryhmän ehdotuksesta

Vanhempainliitto pitää uuden rahankeräyslain linjauksia kannatettavina. Rahankeräys-lainsäädännön pääsäännön mukaisesti rahankeräys saadaan toimeenpanna varojen hankkimiseksi yksinomaan yleishyödylliseen toimintaan. Vanhempainliitto pitää tärkeänä, että rahankeräyslainsäädäntö tukee jatkossakin kolmannen sektorin varainhankintaa ja sen toimintaedellytyksiä säilyttämällä vastikkeettomien rahankeräysten järjestäminen pääsääntöisesti yleishyödyllisten yhteisöjen oikeutena. Poikkeuksena yleishyödyllisyyden vaatimuksesta rahankeräys saadaan toimeenpanna jatkossakin päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- ja harrasteryhmän opiskelun tai harrastetoiminnan edistämiseen. Rahankeräyslupaa ei tarvittaisi myöskään silloin, kun kyseessä on Suomessa rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön keräys yleisölle avoimessa maksuttomassa ja sisätiloissa järjestettävässä tilaisuudessa, kun keräys järjestetään tilaisuuteen osallistuvien keskuudessa järjestäjän toiminnan tarkoituksen tukemiseksi.

Uuden rahankeräyslain myötä rahankeräysmenettely selkeytyy ja sujuvoituu huomattavasti. Rahankeräyksen järjestämisen edellytyksenä olisi joko rahankeräyslupan hakeminen Poliisihallitukselta tai pienkeräysilmoituksen tekeminen poliisilaitokselle. Rahankeräyslupa myönnettäisiin aina toistaiseksi voimassa olevana. Rahankeräyslupan saamisen jälkeen rahankeräyksen järjestäjä voisi käynnistää uusia rahankeräyksiä ilman, että uuden keräyksen aloittamisesta tulisi erikseen ilmoittaa viranomaiselle. Rahankeräyksen järjestäjän tulisi tehdä Poliisihallitukselle vuosi-ilmoitus kerätyistä varoista sekä tulevan tilikauden keräyksistä. Toistaiseksi voimassa olevan rahankeräysoikeuden myötä vaikutettaisiin myönteisesti rahankeräystoiminnan pitkäjänteisyyteen ja suunnitelmallisuuteen.

Pienkeräykset

Pienkeräyksen järjestäjältä ei edellytetäisi sen toiminnan tarkoituksen yleishyödyllisyyttä. Pienkeräyksen voisi järjestää muuhunkin kuin yleishyödylliseen tarkoitukseen, ei kuitenkaan elinkeinotoiminnan tukemiseen tai yksityishenkilön tai oikeushenkilön varallisuuden kartuttamiseen. Pienkeräyksiä voisivat järjestää Suomessa rekisteröity yhdistys, säätiö, uskonnollinen yhdyskunta, puolerekisteriin merkitty puolue sekä rekisteröimätön kolmen Suomessa pysyvästi asuvan täysi-ikäisen luonnollisen henkilön muodosta ryhmä.

Pienkeräys voitaisiin aloittaa kahden päivän kuluttua Poliisilaitokselle tehdyn ilmoituksen tekemisestä. Poliisilaitos tarkistaisi ilmoitusmenettelyssä pienkeräyksen järjestäjän osalta välttämättömät rekisteritiedot.

Pienkeräysilmoituksessa keräyksen järjestäjä ilmoittaa rahankeräyksen yksilöidyn keräyskohteen sekä niin sanotun toissijaisen keräyskohteen. Pienkeräyksiä saisi järjestää vuosittain enintään kaksi. Keräyksen enimmäiskesto olisi kolme kuukautta ja rahaa saisi kerätä enintään 10 000 euroa. Pienkeräyksen järjestäjän on annettava poliisilaitokselle pienkeräystilitys viimeistään kahden kuukauden kuluttua keräyksen päättymisestä rahankeräysvarojen valvontaa ja rahankeräystietojen julkaisemista varten.

Vanhempainliitto pitää rahankeräyslakesitykseen sisältyvää pienkeräyksien järjestämisen mahdollisuutta erinomaisena omien jäsenyhdistystensä sekä muiden vanhempainliiton jäsenten yhteisöllisyyttä tukevan toiminnan kannalta. Vanhempainliitto pitää pienkeräysten järjestämiseen suunniteltua lainsäädäntöä pääosin kannatettavana, mutta pienkeräysten järjestämiseen liittyvää täysi-ikäisyysvaatimusta Vanhempainliitto ei katso esitetyssä muodossa tarpeelliseksi. Vanhempainliitto esittää, että ryhmään käytettäisiin samoja ikärajoja kuin yhdistyslain mukaan yhdistyksen perustamiseen, jolloin mukana pitää olla vähintään yksi täysi-ikäinen henkilö, mutta muut ryhmän jäsenet voivat olla 15 vuotta täyttäneitä. Tämä muutos mahdollistaisi nuorten aktiivisen osallistumisen pienkeräysten järjestämiseen. Vanhempainliiton jäsenten näkökulmasta on tärkeää, että sekä rahankeräyslupasta että pienkeräysten ilmoitusmenettelystä perittävät maksut ml. mahdolliset vuosimaksut pidetään kohtuullisina; pienkeräysten osalta toimijoiden kannalta paras vaihtoehto olisi maksuttomuus.

Lopuksi Vanhempainliitto haluaa kiittää rahankeräyslakesitysohjelmaa erinomaisen osallistavasta ja vuorovaikutteisesta lainvalmistelusta.

Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf

Ulla Siimes
Toiminnanjohtaja

Anri Leveelahti
Järjestötoiminnan asiantuntija